

سالشمار زندگی

ایمانوئل کانت

مصطفی امیری

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد، واحد ورامین)

۱۷۲۴

در کونیگسبرگ (در پروس شرقی که بعدها پس از الحاق آن به خاک شوروی نامش به کالینینگراد تغییر کرد) چشم به جهان می‌گشاید. او اولین پسر و چهارمین فرزند یوهان گئورگ کانت سراج و همسرش آنا رچینا رویتر است. دوران کودکی‌اش را در فوردرن فورشتات می‌گذراند.

۱۷۳۲

(تا سال ۱۷۴۰) در مدرسه کالیجیوم فریدریشیانوم، که یک مدرسه شبانه‌روزی متعلق به پارسا مذهبیان است درس می‌خواند، به زبان لاتین تسلط می‌یابد، و از جزمی‌گرایی و ظاهرپرستی مذهبی متنفر می‌شود.

۱۷۳۷

(۱۸ دسامبر) مادرش آنا رچینا کانت (۱۶۹۷-۱۷۳۷) فوت می‌کند.

۱۷۴۰

(۲۴ سپتامبر) نام‌نویسی در دانشگاه کونیگسبرگ (که تا سال ۱۷۴۶) در آن درس می‌خواند. در دانشگاه فلسفه، ریاضیات، علوم طبیعی، و قدری الهیات، می‌خواند و خرجش را از تدریس خصوصی و بازی بیلیارد در می‌آورد.

۱۷۴۶

پدرش یوهان گئورگ کانت (۱۶۸۳-۱۷۴۶) فوت می‌کند. کانت نگارش اولین کتابش را با نام تأملاتی در باب برآورد واقعی از نیروهای فعال (که در سال ۱۷۴۹ به چاپ رسید) به پایان می‌رساند. انتظار این بود که کانت مطلب مناسب‌تری (به زبان لاتین) برای اخذ فوق‌لیسانس بنویسد، ولی اصرار او به انتشار این اثر، آن هم به زبان آلمانی، نشان می‌دهد که قصد ادامه تحصیل و اشتغال در یک پُست دانشگاهی را ندارد.

۱۷۴۸

از این تاریخ تا زمان استادیاری‌اش در دانشگاه (۱۷۵۵) مخارجش را با معلمی سرخانه سه خانواده ثروتمند در حومه کونیگسبرگ تأمین می‌کند.

۱۷۵۴

انتشار «آیا چرخش محوری زمین از ابتدای پیدایش آن تغییر کرده است» در روزنامه محلی کونیگسبرگ. (اوت) کانت به کونیگسبرگ مراجعت می‌کند. (اوت/سپتامبر) انتشار «آیا زمین در حال پیر شدن است» در روزنامه محلی کونیگسبرگ.

۱۷۵۵

در تاریخ طبیعی عمومی و نظریه آسمان‌ها به صورت گمنام شرحی نیوتونی درباره شکل‌گیری منظومه شمسی می‌دهد، که مورد توجه هیچ کس قرار نمی‌گیرد. (۱۷ آوریل) تز فوق‌لیسانش را با نام درباره آتش به رییس دانشکده فلسفه تسلیم می‌کند. لزومی برای چاپ آن وجود ندارد، به همین دلیل تا سال ۱۸۳۹ انتشار نمی‌یابد. (۱۳ مه) با موفقیت آزمون اخذ مدرک فوق‌لیسانس را پشت سر می‌گذارد. (۱۲ ژوئن) در مراسمی عمومی و در سالن اجتماعات دانشگاه مدرک فوق‌لیسانس به کانت اعطا می‌شود و کانت نطقی به زبان لاتین ایراد می‌کند (که متن آن موجود نیست). (۲۷ سپتامبر) رساله‌ای لاتین با نام بیانی نو از مبادی اولیه معلومات فلسفی می‌نویسد که حکم رساله استادیاری‌اش را دارد و پس از آن به صورت استادیار در دانشگاه مشغول به تدریس می‌شود. این رساله در همان سال به چاپ می‌رسد. (۱۳ اکتبر) در مقام استادیار اولین درسش را در ترم زمستان ارائه می‌دهد.

۱۷۵۶

(۲۴/۳۱ ژانویه) اولین مقاله از سه مقاله‌ای را که در این سال درباره زلزله می‌نویسد منتشر می‌کند: «در باب علل لرزش زمین به مناسبت مصیبتی که در اواخر سال گذشته گریبانگیر کشورهای غربی اروپا شد». (فوریه) دومین مقاله از سه مقاله با موضوع زلزله منتشر می‌شود: «تاریخچه و توصیف طبیعی قابل‌توجه‌ترین اتفاقاتی که با زلزله‌ای که در اواخر سال ۱۷۵۵ قسمت اعظمی از زمین را لرزاند همراه بود» (۲۳ مارس) سومین رساله لاتین خود را با نام کاربرد مشترک مابعدالطبیعه و هندسه در فلسفه طبیعی که نمونه اولیه آن شامل یک موندشناسی فیزیکی است به منظور احراز مقام دانشیاری به دانشکده فلسفه تسلیم می‌کند. (۸ آوریل) درخواست کرسی کنوتسن را در رشته منطق و مابعدالطبیعه می‌دهد، ولی با درخواست او موافقت نمی‌شود. (۱۰ آوریل) دفاع از موندولوژی فیزیکی‌اش در یک جلسه عمومی. (۱۰ آوریل/۱۷ آوریل) مقاله سومش درباره زلزله به چاپ می‌رسد: «ملاحظات بیشتری در باب لرزش‌های زمین» (۲۵ آوریل) اعلان برنامه درسی ترم تابستان: ملاحظات جدید در باب بیان نظریه باده‌ها.

۱۷۵۷

(آوریل) اعلان برنامه درسی ترم تابستان شامل مقاله‌ای کوتاه درباره باد، و مهمتر از آن، خلاصه‌ای از درس گفتارهایش در باب جغرافیای طبیعی. خلاصه و اعلان درس گفتارهایی در باب جغرافیای طبیعی، که ملاحظات کوتاهی درباره این سؤال به آن ضمیمه شده است که آیا بادهای غربی مناطق ما به دلیل اینکه از روی دریایی وسیع می‌گذرند مرطوب هستند یا خیر. درخواست تدریس در یکی از سه مدرسه لاتین کونیگسبرگ را می‌دهد که درخواست او رد می‌شود. تدریس در این مدرسه می‌توانست حقوق ثابتی برایش به همراه داشته باشد. (آوریل) اعلان برنامه درسی ترم تابستان: نظریه جدید حرکت و سکون. (دسامبر) به همراه پنج نفر دیگر درخواست احراز کرسی منطق و مابعدالطبیعه را که با مرگ کپیکه در ۱۰ دسامبر خالی مانده است می‌دهد. کرسی به فریدریش یوهان بوک، که دانشیار ریاضیات بود اعطا می‌شود.

۱۷۵۹

(۱۷ اکتبر) اعلان برنامه درسی ترم زمستان: تأملاتی در باب خوش‌بینی.

۱۷۶۰

نوشتن نامه سرگشاده‌ای به مادر یکی از دانشجویان فوت‌شده‌اش: تأملاتی در باب مرگ زود هنگام آقای یوهان فریدریش فون فونک.

۱۷۶۲

کتاب امیل (۱۷۶۲) روسو را می‌خواند که تأثیر بسزایی بر او می‌گذارد. (اوایل اوت) یوهان گوتفرد هردر وارد کونیگسبرگ می‌شود و در کلاس‌های درس کانت حضور می‌یابد. (اوایل اکتبر) اعلان برنامه درسی ترم زمستان: دقت کاذب شکل‌های چهارگانه قیاس. (اواسط دسامبر) انتشار یگانه مبنای ممکن اثبات وجود خدا. (۳۱ دسامبر) برای شرکت در مسابقه مقاله‌ای را به آکادمی سلطنتی پروس تقدیم می‌کند. این مقاله در سال ۱۷۶۴ به چاپ می‌رسد.

۱۷۶۳

(۳ ژوئن) رسالهٔ تلاش برای معرفی مفهوم کمیت‌های منفی در فلسفه را به ممیزی دانشگاه تسلیم می‌کند. (۱۰ اوت) نامه‌اش به شارلوت فون کنولوخ درباره سوئدنبورگ و مسایل مربوط به او؛ علاقه کانت به این موضوع باعث می‌شود که کتاب رؤیاهای یک بیننده ارواح را بنویسد که در سال ۱۷۶۶ به چاپ می‌رسد. (۱۸ اکتبر) کتاب نظراتی در باب احساس امر زیبا و امر والا به اتمام می‌رسد (که در سال ۱۷۶۴ به منتشر می‌شود).

۱۷۶۴

(ژانویه) کتاب نظراتی در باب احساس امر زیبا و امر والا به چاپ می‌رسد. (۱۳-۲۷ فوریه) انتشار «جستاری در باب عارضه‌های ذهن». (۲۳ مارس) انتشار «نقدی بر زلیرشلاگ». (آوریل) انتشار «پژوهشی در باب تمایز اصول کلام طبیعی و اخلاق». (۵ اوت) کرسی شعر به او پیشنهاد می‌شود، ولی آن را رد می‌کند.

۱۷۶۵

پیشنهاد احتمالی احراز کرسی ریاضیات در هاله را رد می‌کند. (اکتبر) اعلان برنامه درسی ترم زمستان.

۱۷۶۶

(۳۱ ژانویه) انتشار کتاب رؤیاهای یک بیننده ارواح که با خواب‌های مابعدالطبیعی توضیح داده شده است. این اثر طنز ادعاهای مبنی بر علم به نامحسوسات را مورد انتقاد قرار می‌دهد. (آوریل) کانت در مقام معاون کتابخانه کاستل در کونیگسبرگ شروع به کار می‌کند (که اولین حقوق ثابت را برایش دارد). تا ماه مه ۱۷۷۲ به این کار ادامه می‌دهد.

۱۷۶۸

انتشار «درباره تمایز جهات در فضا».

۱۷۶۹

(۱۵ دسامبر) پیشنهاد کرسی منطق و مابعدالطبیعه در دانشگاه ارلانگن را رد می‌کند.

۱۷۷۰

(۱۲ ژانویه) پیشنهاد احتمالی تدریس در ینا را رد می‌کند. (۱۵ مارس) کریستوف لانگهانس، استاد کرسی ریاضیات، پس از تحمل یک دوره طولانی بیماری، فوت می‌کند و تلاش کانت برای احراز یک کرسی دانشگاهی شروع می‌شود. (۳۱ مارس) پیشنهاد رسمی شاه فریدریک دوم به کانت برای احراز کرسی منطق و مابعدالطبیعه. (۲ مه) انتصاب رسمی به مقام استادی کرسی منطق و مابعدالطبیعه. ترم تابستان که از ۳۰ آوریل شروع می‌شود، اولین ترم تدریس کانت در مقام استاد تمامی است. (۲۱ اوت) رساله آغاز استادی‌اش را با نام دربارهٔ صورت و مبادی عالم محسوس و معقول به زبان لاتین تسلیم دانشگاه می‌کند. با توجه به گشایشی که به سبب حقوق استادی در زندگی‌اش پدید می‌آید، پس از پنج سال از معاونت کتابخانه کاستل استعفا می‌دهد.

۱۷۷۱

انتشار نقدی بر کتاب موسکاتی در زمینه آناتومی تطبیقی.

۱۷۷۴

پیشنهاد ریاست آکادمی میتاو را رد می‌کند. (۱۰ اکتبر) شروع ترم زمستان. کانت دروس مابعدالطبیعه، انسان‌شناسی، و فلسفه اخلاق تدریس می‌کند. بهترین یادداشت‌های فلسفه اخلاقش احتمالاً مربوط به همین ترم است، که در سال ۱۹۲۴ در متنس انتشار یافت و به زبان‌های متعدد ترجمه شد.

۱۷۷۵

اعلان برنامه درسی‌اش برای ترم تابستان: «درباره نزادهای مختلف بشر...»

۱۷۷۶

مقاله اول از دو مقاله‌اش را در حمایت از مکتب تجربی فیلاتروپیوم بازو در دساو می‌نویسد. (۲۲ آوریل) اولین ترم خود را در مقام رییس دانشکده فلسفه شروع می‌کند، که به معنای عضویت در شورای آکادمیک دانشگاه برای ترم تابستان نیز هست.

۱۷۷۷

(۲۸ فوریه) نظراتی را به لاتین درباره رساله آغاز استادی کروئسفلد ارایه می‌دهد. (۲۷ مارس) دومین مقاله‌اش را در حمایت از مکتب تجربی فیلاتروپیوم باز دو در دساو می‌نویسد.

۱۷۷۸

(۲۸ فوریه) یک بار دیگر پیشنهاد کرسی استادی با حقوق قابل ملاحظه در هاله را رد می‌کند.

۱۷۷۹

ترم دومش را در مقام ریاست دانشکده فلسفه که به معنای عضویت در شورای آکادمیک دانشگاه نیز هست، شروع می‌کند.

۱۷۸۰

متعاقب فوت پرفسور کریستیانی، عضو دائم شورای آکادمیک دانشگاه می‌شود.

۱۷۸۱

چاپ اول نقد عقل محض در نمایشگاه کتاب عید پاک عرضه می‌شود.

۱۷۸۲

(۱۹ ژانویه) نقد گریو/فدر بر نقد عقل محض به طور ناشناس در نشریه اخبار علمی گوتینگن منتشر می‌شود. (۱۸ فوریه) مقدمه‌ای کوتاه بر ویراست جدید «گزارشی برای پزشکان» می‌نویسد. (۱۴ اکتبر) سومین ترمش را در مقام ریاست دانشکده فلسفه شروع می‌کند.

۱۷۸۳

انتشار مقدمه‌ای بر هر مابعدالطبیعه آینده. نگارش نقدی بر شولتز.

۱۷۸۴

(۲۲ مه) به منزل متعلق به خودش نقل مکان می‌کند. پیش از این اجاره‌نشین بود و در رستوران غذا می‌خورد. او تا سال ۱۷۸۷ که هنوز آشپزخانه‌ای در خانه‌اش نساخته بود، همچنان در بیرون غذا می‌خورد. (نوامبر) انتشار «آرائی برای تاریخ عمومی از منظر جهان‌وطنی» (دسامبر) انتشار «پاسخی به این سؤال: روشنگری چیست؟»

۱۷۸۵

انتشار کتاب بنیاد مابعدالطبیعه اخلاق. (ژانویه) انتشار «نقدی بر آرائی برای فلسفه تاریخ بشر، اثر هررد، بخش اول» (مارس) انتشار «نقدی بر آرائی برای فلسفه تاریخ بشر، اثر هررد، بخش دوم» (مارس) انتشار «درباره آتشفشان‌های سطح ماه» (مه) انتشار «درباره ناصواب بودن انتشار غیر مجاز کتاب». (سپتامبر) دستنویس مبانی مابعدالطبیعی علوم طبیعی، را که در عید پاک ۱۷۸۶ انتشار یافت، به پایان می‌رساند. (۱۰ اکتبر) چهارمین ترم خود را در مقام ریاست دانشکده فلسفه شروع می‌کند. (نوامبر) انتشار «تعیین مفهوم نژاد بشری».

۱۷۸۶

انتشار «آغاز احتمالی تاریخ بشر». انتشار کتاب میادی مابعدالطبیعی علوم طبیعی. (۱۸ آوریل) انتشار «نقدی بر هوفلند». (۱ مه) اولین ترم دانشگاهی‌اش را در مقام ریاست دانشگاه شروع می‌کند. (اوت) انتشار «نظراتی درباره یاکوبی». (۱۹ سپتامبر) شرکت در مراسم تاجگذاری فریدریش ویلهلم دوم (برادرزاده و جانشین فریدریک کبیر). (اکتبر) انتشار «هدایت تفکر چه معنایی دارد؟» (۷ دسامبر) کانت عضو مکاتبه‌ای آکادامی علوم برلین می‌شود.

۱۷۸۷

انتشار ویراست دوم نقد عقل محض. (۱۸ اکتبر) پنجمین ترم را در مقام رییس دانشکده فلسفه شروع می‌کند.

۱۷۸۸

(ژانویه/فوریه) انتشار «درباره کاربرد اصول معرفه‌الغایتی در فلسفه». (۷ آوریل) دومین ترم را در مقام ریاست دانشگاه شروع می‌کند. (۴ اکتبر) انتشار «داروی فلاسفه». (دسامبر) انتشار «نقدی بر کراوس». انتشار کتاب نقد عقل عملی.

۱۷۸۹

انتشار نقد قوه حکم. قدرت تمرکز خود را از دست می‌دهد و در ترم تابستان فقط دو درس برمی‌دارد.

۱۷۹۰

انتشار «درباره تمایل به تعصب و راههای مقابله با آن». (۲۰ آوریل) انتشار ویراست دوم نقد قوه حکم. (۲۰ آوریل) انتشار درباره کشفی که مطابق آن هر نقد جدیدی بر عقل محض بواسطه نقد قبلی زائد خواهد بود. (۱۲ ژوئن) انتشار «درباره چاپ (غیر مجاز) نوشته‌های کم‌اهمیت‌تر ایمانوئل کانت»

۱۷۹۱

شمین ترم را در مقام رییس دانشکده فلسفه شروع می‌کند. (۴ ژوئیه) فیشته برای اولین بار از کلاس درس کانت دیدن می‌کند. (سپتامبر) انتشار «درباره ناموفق بودن همه کوشش‌های فلسفی در زمینه الهیات استدلالی».

۱۷۹۲

(آوریل) انتشار «در باب سر بنیادین در سرشت بشر». (۲۲ اوت) انتشار «درباره مؤلف مقاله نقد همه وحی».

۱۷۹۳

(۲۲ ژوئن) انتشار «سخنی با کتابفروشان». (سپتامبر) انتشار «درباره این گفته حکمت‌آمیز: «شاید در نظر درست باشد، ولی در عمل هیچ فایده‌ای ندارد»». انتشار دین در حدود عقل تنها. (نوامبر) شروع به نوشتن مابعدالطبیعه از زمان لایبنیتس و ولف تا کنون چه پیشرفتی واقعی در آلمان داشته است؟ می‌کند (ولی یا آن را تمام نمی‌کند و یا به چاپ نمی‌رساند)

۱۷۹۴

(مه) انتشار «تأثیر ماه بر آب و هوا». (ژوئن) انتشار «پایان همه چیز». (۲۸ ژوئیه) عضو مکاتبه‌ای آکادمی علوم پیسبورک می‌شود. (۱ اکتبر) حکمی رسمی از شاه دریافت می‌کند که به قلم وزیرش، یوهان کریستوف وولتر، نوشته شده و به موجب آن کانت از نوشتن مطلب درباره مذهب منع می‌شود. (۱۴ اکتبر) هفتمین ترم را در مقام ریاست دانشکده فلسفه شروع می‌کند.

۱۷۹۵

انتشار «به سوی صلح دائم: طرحی فلسفی»

۱۷۹۶

(مه) انتشار «درباره لحن جدیدی در فلسفه». (۲۳ ژوئیه) درس گفتارهایش را در وسط ترم تابستان قطع می‌کند. (اکتبر) انتشار «حل یک اختلاف نظر ریاضی که منشأ آن یک سوءفهم است» (دسامبر) انتشار «اعلان اعتقاد قریب‌الوقوع پیمان صلح دائم در فلسفه»

۱۷۹۷

(۵ ژانویه) انتشار «نظراتی درباره نویسندگی هیپل». (ژانویه) انتشار مابعدالطبیعه اخلاق: نظریه حق. (۱۴ ژوئن) انتشار «بیانیه‌ای علیه اشلتوین». (اوت) انتشار مابعدالطبیعه اخلاق: نظریه فضیلت. (سپتامبر) انتشار «در باب حق فرضی دروغ گفتن از روی انسان دوستی». (۱۶ نوامبر) فریدریش ویلهلم دوم فوت می‌کند.

۱۷۹۸

عضو مکاتبه‌ای آکادمی علوم سی‌ینا می‌شود. انتشار انسان‌شناسی از منظری عملگرایانه. انتشار «درباره قدرت ذهن برای تسلط بر احساسات تیره‌اش به وسیله عزم راسخ». انتشار تعارض قوا. انتشار درباره انتشار کتاب. دو نامه به آقای فریدریش نیکلای از طرف ایمانوئل کانت.

۱۷۹۹

انتشار «اظهاراتی درباره نظریه فراگیر علم اثر فیشته».

۱۸۰۰

نگارش «دیپاچه‌ای بر بررسی فلسفه کانتی مذهب راینهولد برنهارد یاخمان». نگارش مؤخرهای پر «فرهنگ لیتوانیایی - آلمانی و آلمانی - لیتوانیایی کریستیان گوتلیب». ویراست و انتشار یادداشت‌های درسی منطق توسط جی. بی. یاشه.

۱۸۰۱

(۲۴ ژوئن) انتشار «اطلاعه‌ای عمومی درباره چاپ غیرمجاز جغرافیای طبیعی کانت توسط ولمر». (۱۴ نوامبر) با بازنشستگی از کرسی استادی و عضویت در شورای آکادمیک دانشگاه موافقت می‌کند.

۱۸۰۲

ویراست و چاپ یادداشت‌های درسی جغرافیای طبیعی توسط اف. تی. رینک.

۱۸۰۳

ویراست و چاپ یادداشت‌های درسی درباره آموزش و پرورش توسط اف. تی. رینک.

۱۸۰۴

(۱۲ فوریه) در کونیگسبرگ فوت می‌کند. (۲۸ فوریه) در پای دیوار شمالی کلیسای جامع کونیگسبرگ به خاک سپرده می‌شود. (آوریل) ویراست و چاپ مابعدالطبیعه از زمان لایبنیتس و ولف در آلمان چه پیشرفت واقعی داشته است؟ توسط اف. تی. رینک.

